

**Idegen világrészekből.
Földrajzi ismereteket terjesztő elbeszélések
a magyar ifjúság számára.
6. szám.**

Kilimandzsáró remetéje

**Irta
Lupi bácsi**

Brassó,
Kiadja: a „Brassói Lapok” nyomdája.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2013
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-57-7 (online)
MEK-12174

TARTALOM

ELSŐ FEJEZET.

Amikor a néger bátorsága az orrába száll.

MÁSODIK FEJEZET.

Egy éjszaka az emberevők tanyáján.

HARMADIK FEJEZET.

A méregorvos.

NEGYEDIK FEJEZET.

Amikor az óriáskigyó felcsap életmentőnek.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A furcsa öregúr.

HATODIK FEJEZET.

A Kilimandzsáró tetején.

HETEDIK FEJEZET.

A kellemes csalódás.

A KIS ARANYCSENGŐ.

ELSŐ FEJEZET.

Amikor a néger bátorsága az orrába száll.

Az idő már késő délutánra járt s a hőség mégis oly nagy volt, hogy szinte rezgett a levegő a forróságtól. A sivár pusztában embermagasságnyi fűtengerében csalóka délibábok úszkáltak. A karaván fáradtan czammogott előre. A hosszúra nyúló libasor, mint valami óriáskigyó kanyargott a frissen taposott ösvényen. Elöl öt fegyveres néger haladt, aztán a zászlótartó, aki a magas rúdon csüngő jelvények ide-oda lóbálásával igazgatta a menet irányát. A zászlótartót ismét öt fegyveres, ezeket pedig három finoman öltözött európai és egy magyar tengerész-zubbonyt viselő matróz követtek. Aztán újból fegyveresek jöttek, majd a dobosok és teherhordók, akik dudorászva czipelték a vállukra nehezedő podgyász-kötegeket. A menetet 12 fegyveres zárta be. Valamennyien egymás nyomdokaiba lépve haladtak előre s ezért nyúlt oly végtelen hosszúra a karaván vonala.

A teherhordók víg danája mintegy varázsütésre, egyszerre csak hirtelen elnémult s boszankodó megjegyzésekkel figyelték a zászló mozgását, amely azt jelezte, hogy mocsaras helyre érkeztek s azt nem lehet kikerülni. Kevés idő múlva az egész karaván nyakig úszott a piszkos vízben, amely a közeli folyó megáradt medréből özönlött el a lapályos helyeket. Az európaiak egy-egy szálas néger nyakába kuparodtak fel s így némileg kikerültek az iszapos fürdőt.

A meddig a szem elláthatott, víz borított mindent. A tüskés cserjék, mimosák és akácfélék néhol valóságos sűrűségeket alkottak, amelyeken áttörni csak nagy erőfeszítéssel lehetett.

- Víziló! - kiáltották többen egyszerre.

Mindnyájan jobbfelé fordultak s nem valami nagy örömmel szemlélték a rettenetes állatot, amely egy a vízből kiálló, óriási hangyaboly¹ tetején állott.

A félelmetes kinézésű állat körülbelül négy méter hosszú és másfél méter magas volt. Négy-szögletes fején iszonyu száj tátongott, szemei, fülei s farka feltűnően kicsinyek voltak. Vastag bőre durva ránczokat vetett ormóttan testén s rövid nyakát meglepetésében még mélyebben igyekezett behúzni.

- Hát mi köze ennek az otromba állatnak a lóhoz? - kérde a mellette állót a matróz.

- Külsőleg semmi, - válaszolá a megszólított - de a hangjában van némi hasonlatosság s innen kapta a nevét. Különben nagyon csodálkozom ezen véletlen találkozáson, mert rendszerint csak éjjel szokta elhagyni a folyót, hogy a part mentén legelészzen.

- Ne merjétek ingerelni! - kiáltott harsányan a karavánvezető, ha békében hagyjátok, ránk se hederít.

A figyelmeztetés azonban már késő volt, a fegyveresek közül néhányan rásütötték a puskájukat. A nem várt támadás a különben szelíd természetű állatot egészen kihozta a sodrából. Fújt, rémségesen nyerített, ha ugyan annak lehetett nevezni azt a sívító ordítást, és lábaival dühösen kapálódzva egyenesen a karaván derekának rontott.

A víziló támadása leirhatatlan riadalmat támasztott a fekete legények között. Összevissza kiabáltak, ordítottak, az egyik jobbra, a másik balra iparkodott menekülni, de a hónaljig érő vízben nem igen lehetett semerre se futni. Sokan lebuktak, mások pedig csak az orrukat

---

¹ Az Afrika és Amerika forró vidékein élő természetek, hangya-féle rovarok, 3-5 méter magas és 12-15 m. területű, szénaboglyához hasonló házat építenek maguknak s az olyan kemény, hogy egy elefántot is elbir.

tartották ki a vízből. A négerék nyakában guggoló európaiak a nagy veszedelem közepette is elnevelték magukat, a mikor látták, hogy a karavánból nem maradt egyéb, mint egy csomó fekete orr, a melyek békaporontyokként izegtek-mozogtak a víz színén.

A víziló egyenesen az európaiaknak tartott, akik azonban készen várták a támadást. Adott jelre mindhárman egyszerre küldötték robbanó golyóikat az idomtalan hústömegbe. A hatás borzasztó volt. A nagy állat egy pillanat alatt felfordult s kiomló vére messze darabon pirosra festette a piszkos vizet.

A lövések zajára a karaván is előbukkant a víz alól s mint gyáva embereknel rendesen történni szokott, egetverő csatakiáltásban törtek ki, mivel a veszedelem már nem fenyegette őket.

Kevés idő múltán mindegyik néger egy-egy jókora darab víziló-szalonnával megterhelve vonult tovább, a melyet igen izletes eledelnek tartanak.

Épen alkonyodni kezdett, mikorra a karaván a kiöntés végére ért. Most már sokkal könnyebb volt az út s így gyorsan haladtak az előttük hosszan elnyúló, terraszos dombháton fölfelé. S mielőtt a nap lenyugodott volna, szerencsésen felkapaszkodtak a legfelső terraszra is.

- A Kilimandzsáró! A Kilimandzsáró! - hangzott egyszerre mindenfelől és a karaván szent borzalommal tekintett az előttük elterülő hullámos, fentérség nyugoti szögletébe, a hol Afrika legnagyobb hegytömege, a Kilimandzsáró 6000 méter magas sziklacsúcsai meredeztek az ég felé.

Fölséges szép látvány volt. Az óriási hegytömeg egyszerre tűnt föl az utasok előtt s mint valami mesebeli nagyságú fa, egyedül állt a végtelen pusztaság ölén. Derekat lomha felhők övezték körül, melyek alatt buja növényzet tenyészett, fölöttük pedig a kopasz sziklaormok a kék éggel olvadtak össze. S míg lent a tropikus hőségben izzott a levegő, addig fönt vakító fényben ragyogott az örökhó.

A karaván sokáig néma csendben szemlélte a gyönyörű képet s csak akkor eszméltek fel, mikor a láthatár alján bóbiskoló nap az éj közeledtére figyelmeztette őket.

- Éljen a mi vezérünk, gróf Teleki Samu! - kiáltotta harsányan a matróz, mire mindnyájan nagy zsvajjallal a gróf köré sereglegtek és lelkesen üdvözölték a derék afrika-utazót.

A karaván ünnepies hangulata láthatólag jól esett a grófnak, aki megelégedetten beszélgetett a mellette álló két európaival. Ezek közül az egyik Höhnél Lajos, magyar születésű tengerész tiszt volt. Telekinek afrikai utazásaiban hű kísérelője.

- Derék fiúk vagytok, - szólt a zaj elcsendesültével Teleki a feketékhez. - 1887. január 23-án indultunk el Zanzibárból s ma még csak április 12-ke van. Tehát három nappal hamarabb érkezünk a Kilimandzsáró lábához, mint terveztük. Az ígért jutalmat ezennel meg is kapjátok.

- Nyiri Pál! - kiáltotta hangosabban a gróf, mire a matróz nagy fürgén keresztül furakodott a négereken és tiszteletteljesen megállott Teleki előtt.

- Adj mindenkinek két-két csomó dohányt s azokból a szebb selmeczi pipákból is egyet-egyet.

Eközben leszállt a nap is, de nyomban rá kigyultak a tábortűzök, amelyek körül nagy boldogan füstöltek a fekete legények. A gróf pedig társaival behúzódott a karaván egyetlen sátrába, hogy megbeszéljék az ut további részleteit. Később Nyiri Pált is behívták.

- Az én tervem az, - vette fel a szót a gróf, - hogy amennyire csak lehet, hatoljunk fel a Kilimandzsárón. Azt szeretném azonban, hogy Nyiri Pál, aki minden macskát lefőz a mászásban, egy pár emberrel a saját tetszése szerint próbálna szerencsét. Van itt néhány néger, akik járatosak ezen a vidéken s egy jó térképet is adok. De ha mégis elkerülnénk egymást, úgy a Lumi folyóban ereszkedjétek alá, mert annak a torkolatánál várni fogunk reátok.

- Ne féltsen engem a gróf úr, - válaszolá önérzetesen Nyiri Pál - hiszen tetszik tudni, hogy a térképen jól kiismerem magamat és műszerek segítségével a földrajzi szélesség és hosszúság meghatározásához is értek.

- Tudom, tudom, - felelé mosolyogva a gróf - különben nem is eresztenélek útnak, de azért jó lesz nem vakmerősködni. - S miután még egy kevés ideig tanácskoztak, Nyiri Pál gyorsan elsietett, hogy rendbe hozza a maga kis karavánját, mert reggel már indulandó volt.

MÁSODIK FEJEZET.

Egy éjszaka az emberevők tanyáján.

Másnap a pirkadó hajnal már útban találta Nyiri Pált és négy társát. Olyan vigan és biztosan haladtak előre, mintha egész életüket e vidéken töltötték volna.

- Mennyivel hamarabb megtehetnénk az utat, ha lovunk volna, - jegyezte meg nagyokat szuszszanva Nyiri Pál.

- Nem lehet itt lábasjóságot tartani, - válaszolá az egyik néger - mivel a veszedelmes czece-légy hamarosan halálra csipi a szegény párakat.

Délutánra egy néger falu aljába érkezett a kis karaván, a hol azonban nem valami barátságosan fogadták őket. A falu mellett emelkedő domb tetejét egész sereg fegyveres szállta meg, az asszonynépség pedig a kerítések mögött olyan éktelen zsvajt csapott, mintha tüzes fogóval csipkedték volna őket. Mindez azért történt, hogy az ellenséget megfélemlítsék.

- Miféle törzs ez? - kérde Nyiri Pál, miután kísérőinek megállást parancsolt.

- A vatuaák törzse, - felelék neki. - Hitszegő és kegyetlen nép, mely a harcban foglyul esetteket egyszerűen megeszi.

- Na ez nem épen kellemetes biztatás vacsorára, - jegyezte meg keserű gúnnyal Nyiri Pál - de ha török-szakad, nekünk itt át kell mennünk, mert az az út vezet ahhoz a völgyhöz, a melyen én a Kilimandzsáróra fel akarok kapaszkodni.

Mielőtt azonban választ kaphatott volna szavaira, a dombról valóságos nyílzápor suhogott feléjük. De szerencsájukra elég messze állottak az ellenségtől s így a nyilak jóval előttük fúródtak a földre.

- Tűz! - vezénylette harsányan Nyiri s a következő pillanatban öt puskadurranás reszkedtette meg a levegőt.

A vatuaák rémes ordítással viszonozták a gyilkos golyókat, amelyek néhányukat a földre terítették és eszeveszett futással igyekeztek a falu kerítése mögé menekülni.

Nyiri Pál tanácsára most békealkudozást kezdtek a megszeppent ellenséggel s nemsokára maga a törzsfő jött az idegenek elé, egy vén kecskét hozván ajándéku barátsága jeléül. Este már a falu tanácsházában vacsoráltak Nyiriék, amely diszes középület egy fölötté szellős, falevelekkel fődött pajta volt. A törzs előkelő asszonyai apró kosarakban köles-levest hordtak körül, melyet Nyiri társai kanálformára szorított marokkal költöttek el. A béke záloga pedig, a vén kecske, egy óriási cserépfazékban rotyogott s a tűz mellett maga a királyné, a törzsfő felesége forgolódott, időnként egy-egy bögre hangyát üritvén a párolgó lébe, hogy minél izletesebb legyen.

Vacsora után elszívták a békepipát s aztán a hivatalos bemutatkozás következett, amely olyan nevetésre fakasztotta Nyirit, hogy menten lefordult volna a székről, de szerencséjére a földön ült, mivel a vatuaák tanácsházában ilyen fényűzési czikkek nem voltak.

Ezeknél a négereknél nyoma sincs az olyanféle családi s egyéb elnevezéseknek, mint amilyenek nálunk használatosak.

A törzsfőt ugyanis Disznónak, a feleségét Kecskének, egyik leányát Bögrének, a másikat Krumplinak, az előkelő urakat pedig Fazéknak, Gorillának, Paszulynak, Töknek stb. hívták.

Késő éj volt már, mikor a vendégeskedés véget ért s nyugalomra tértek. Örökösre s más elővigyázati rendszabályokra senki sem gondolt. Pedig a következmények hamarosan megmutatták, hogy mennyire lehet bízni a watuák barátságában.

Első álmukat aludták Nyiriék, amikor hirtelen óriási lármát támadt a pajta körül, amire ők is természetesen felugráltak fekhelyeikről.

A tanácsház belsejét vastag, fojtó füst töltötte meg s olyan sötét volt, hogy a kisujjukat se láthatták.

- Mindjárt megfulladok! - hörögte Nyiri.

- A gazok ránk gyújtották a házat, - felelé az egyik néger.

- Ide, ide, az ajtóhoz! - kiabálta a harmadik s a következő pillanatban óriási lángkéve csapott föl a pajta tulsó sarkában, ahonnan hullócsillagként millió, meg millió tüzes sziporka röppent szét s a pusztító elem villámgyorsan körülnyalta az egész tetőzetet.

- Feszítsétek ki az ajtót! - kiáltá Nyiri s a négerék izmos vállait keményen neki vetették a szálak gerendáknak, amelyek azonban meg sem mocszantak.

- Uram, végünk van, - lihegték halálraváltan a feketék. - Az áruló watuák eltorlaszolták az ajtót, innen élve már ki nem mehetünk.

A kis karaván tagjai tehetetlenül tekintettek egymásra s alig látszottak észre venni, hogy egyiküknek-másikuknak már a ruhája is tüzet fogott. A kiállhatatlan hőségben szemeiket sem tudták nyitva tartani. Kívül pedig szakadatlanul pergett a dob, rémesen fújták a harci ziriadót, amelyet a nép ki-kitörő, diadalittas üvöltése még ijesztőbbé tett.

- Boruljatok szorosan a földre, - parancsolá hirtelen Nyiri s mintha mély álomból ébredt volna, öklével erősen megbökte a homlokát s villámgyorsan a podgyászához rohant.

Erős markával egy-kettőre széttepte a kötelekeket s vadászkészletéből egy nagy dinamit-töltényt kiragadva, azt az ajtó alá dugta. Aztán a töltény gyújtószalagját lángra robbantva társaihoz futott s maga is szorosan a földre lapult.

Néhány pillanatnyi kínos csend állott be. A tűz már az egész pajtát ellepte s a vastag szarúgerendák izzó fényben parázsallottak. Nyiriék lélekzetüket is visszafojtva lesték a dinamit hatását.

Egyszerre csak rettenetes robbanás reszkettette meg a levegőt s nemcsak az ajtó, hanem az egész pajta is darabokra hullott szét. Tüzes csóvák, égő gerendák, lángoló szalmakévek kavarogtak az éj sötétségében s kísérteties suhogással repültek vissza a házak tetéjére. Kevés idő múltán az egész falu egy nagy lángtengerben állott, a megrémült watuák pedig örületesen kiabálásban törtek ki s eszeveszetten szaladgáltak föl s alá.

Nyiriék a robbanást követő pillanatban gyorsan felugráltak s menekülni igyekeztek a tűzáradatból, mely már nemcsak körül fogta, hanem el is borította őket. Valamennyiük ruhája szikrát fogott, arcukon kicsattantotta a bőrt a hőség, hajukat és bajuszukat pedig lenyalták a feléjük csapkodó lángnyelvek.

- Ugorjatok félre! - kiáltá rekedten Nyiri a mellette állókra, de már késő volt, mert a középük csapódó tüzesgerenda három társát oly erővel vágta a közeli parázshalmazba, hogy azok többé nem keltek fel.

A kis karavánból tehát csak ketten maradtak meg, de még ezek sem menekedtek meg egészen a biztos haláltól, mert amint az égő faluból kifelé futottak, a feldühödött watuák üldözőbe vették őket és szakállas nyilaikat záporoként küldték utánuk.

- Csak az erdőbe, csak az erdőbe! - lihegte fáradtan Nyiri s minden erejét összeszedve, űzött vadként rohant előre a harmatos fűben.

Már-már elérték az erdőt, midőn egy kóbor nyíl, melyet gazdája céltalanul lőtt ki a sötétbe, mélyen belevágódott Nyiri jobb karjába.

- Eltaláltak a gazficzkók, - susogta fojtott hangon Nyiri s anélkül, hogy megállott volna, baljával megragadta a kampósvégű vesszőt és egy szisszenés nélkül kitepte a húsába kapaszkodó, veszedelmes fegyvert. Aztán szorosan benyomta a sajgó sebet, hogy a kicsorgó vér árulójukká ne legyen.

Végre elérték a ritkás erdőt, mely már a Kilimandzsáró előhegyeire húzódott fel. Egy pillanatra megállottak, megkönnyebbülten visszatekintettek a messze távolban égő falura s aztán gyorsan eltűntek a rengeteg sejtelmes sötétjében.

HARMADIK FEJEZET.

A méregorvos.

Bokrokkal borított tisztásra érkeztek a menekülők, mikor a felkelő nap halavány sugári áttörni iparkodtak az őserdő százados fáinak sűrű lombosán. Gyenge pír terjengett szét a párás levegőben s a fűszálakon guggoló harmatcseppek ezüstös fényben csillogtak.

- Virrad, - szólt halkán a néger s megállott, hogy utána vánszorgó társát bevárja.

- Pihenjünk meg Ozof, - nyögte fájdalmasan Nyiri - nem tudok tovább menni, úgy érzem, hogy mindjárt meghalok.

Ozof - mert így hívták a négert - gyorsan visszafordult s ijedtében majdnem kővé meredt, mikor a bokrok homályából kilépő Nyirit meglátta.

- Végem van, - dadogta akadozva Nyiri s erőtlenül rogyott le a legközelebbi cserje aljába.

Ozofnak valóban volt oka megrémülni, mert szerencsétlen társa szánalmasan nézett ki. Jobb karja, amelyet a nyíl megsebzett, ijesztően dagadt volt. Szemei megmerevültek, arcát hideg veríték verte ki, kezei fagyosak voltak s hörögve kapkodott levegő után.

- Uram, édes jó Uram! - siránkozott Ozof kétségbeesetten és szeretetteljesen magához ölelte gazdájá vonagló testét.

De Nyiri már nem tudott válaszolni hű társa ezer kedveskedő kérdésére. Még egyszer erősen összerázkódott s aztán mozdulatlanul terült el Ozof karjai között.

- Mérgezett volt a nyíl, mérgezett volt a nyíl! - ordított őrzöngve Ozof s dühös tigrisként felkapva Nyirit tehetetlen fájdalmában eszeveszetten szaladgált vele a tisztás egyik szélétől a másikig. Majd hirtelen megállott egy csodálatosan feldíszített fa előtt és szent áhitattal rebegé:

- Oniam dua!² Tiéd minden hatalom a fűben s fában, te adsz esőt, te növeled meg a kölest, te küldesz ránk szárazságot és betegséget, a te szolgálók a varázslók és a bűbajosok, az erdők, mezők s vizek szellemei. Onium dua, segíts rajtunk, mutasd meg, hol lakik a te csodaorvosod!

S aztán Nyirit a földre fektetve, háromszor mélyen meghajlott a „fetis”³ előtt s buzgó áhitattal szemlélte a szent fát, amelynek törzsére néhány koponya s egy pár erdei madár volt fűszegve, a tövében pedig megfiheredett csontok heverték s lapos tálakban különböző nemzeti edelelek, hogy az istenségnek, ha éppen kedve kerekedik, legyen mit enni.

Ozof a rövid foháskodás és tisztelgés után fürkészve körül tekintett, mert azt már tudta, hogy a fetis közelében rendszeren lakni szokott egy varázsló, vagy egy néger orvos.

Éles szemei valóban csakhamar felfedeztek egy elhanyagolt ösvényt. Örömeiben nagyot kurjantott a jó fiú s az élettelenül fekvő Nyirit helyként felragadva, sebes nyargalvást elrohant a szűk erdei úton.

---

² Azt jelenti, hogy: „Isten fája.”

³ „Fetis” névvel jelölik a pogányoknál mindazon tárgyakat, melyekben hitük szerint valamely istenség vagy szellem lakozik. Fetis minden tárgy lehet: fa, ház, láncza, kő stb. Egy afrikai utazó leírja, hogy a tőle elloptott dugóhúzó is ilyen tiszteletben részesült, amely azzal büvölte el a vadakat, mivel hogy a kovából szikrát ütött ki.

Kevés idő múlva rozoga kunyhó előtt állott meg, amelynek alacsony nyílásán piszkos rongyokba burkolt néger mászott ki. Szánalmasabb alakot még csak elképzelni is bajos volna. Valamikor vörösszínű sapkáját mélyen a szemébe húzta s néma méltósággal tekintte a jövevényre.

- Az „Onium dua”-tól jövünk, - hadarta lelkendezve Ozof - te méregorvos vagy, látom tiszteltetreméltó sapkádról, mentsd meg az uramat, akit a gaz vatuák mérges nyillal meglőttek!

S aztán egy-kettőre elmondta az egész esetet.

A méregorvos Nyiri fölé hajolt és szűrő tekintettel keményen bele nézett annak megüvegesedett szemeibe, mire borzongó rázkódás futott végig az élettelennek látszó testen.

- Még él! - kiáltott fel ujjongva Ozof s kedveskedő szavakkal mondá a néger doktornak:

- Mindenünk a tied, pedig sok mindenfélénk van, csak mentsd meg az uram életét.

Szegény Ozof maga se tudta, hogy mit mond, hiszen összeégett ruháik zsebeiben nem valami sok minden lehetett; de biztatni akarta a tudóst, mert a feketéknél sem nemzeti szokás az ingyen gyógyítás.

A méregorvosra valóban hatással volt az ígéret, mert most már szaporán a munkához látott. Szurtos sipkáját belenyomta egy lábas vízbe, azután mutatóujját erősen a hónaaljához dörzsölte s azt az izzadságtól nedvesen a beteg orrához nyomta.

Az eredmény egyenesen bámulatos volt. Mintha villanyos áram érintette volna a testet, minden porcikájában megremegett, a bénult végtagok ide-oda hánykolódtak, a felakadt szemhéjak lassan lezáródtak, a mellkas kidülledt s a beteg görcsös erőlködéssel levegőt akart venni, de ez még egyelőre nem sikerült.

A doktor úr az előbbi műveletet még kétszer ismételte, aztán hirtelen felkapta a lábast, amelyben a szuros sipka ázott és a piszkos lé felét beleöntötte Nyiri szájába, egy félóra múlva pedig a másik felét is.

A furcsa orvosság néhány pillanat alatt óriási erővel kezdett működni. A beteg, mintha dróton rángatták volna, rettenetesen hánykolódott, előbb felült, később felugrott, vérbenforgó szemeit szilajul körülhordozta s érthetetlenül dadogott.

Most a méregorvos parancsára Ozof keményen átkarolta Nyirit, a doktor úr pedig hátulról belecsimpeszkedett a beteg hajába és egypár rántással visszahajlította annak merev nyakát.

Ezzel a műtét be is volt fejezve. Ismét lefektették a földre s a beteg csendes szenderegni kezdett. A lélekzete rendesen visszatért, a szive csaknem hallhatóan dobogott, egy jó óra múlva pedig fölébredt és tisztán beszélt. Ekkorra már a néger orvos kimosta a karján lévő sebet is és gyógyítófüvekkel beborítva ügyesen bekötötte.

- Hogy érzed magad jó uram? - kérdé túlboldogan Ozof.

- Elég jól, - felelé bágyadtan Nyiri - csak egy kissé még szédülök s a gyomrom émelyeg. Úgy érzem, mintha subiczkot ettem volna.

A derék Ozof, aki a subiczkot drága szernek tartotta, pompásan mulatott Nyiri feleletén. Ő most különben is minden nevetett örömeiben. Mikor a méregorvos figyelmeztette, hogy a jobb képe egészen össze van égve, azon is akkorát kaczagott, hogy még Nyiri is megmosolyogta s melegen megszorítván a néger kezét, meghatottan mondá:

- Ozof, te a hű barát mintaképe vagy.

S a derék fiu nem válaszolt semmit, csak boldogan átölelte a haláltól szerencsésen megszabadult gazdáját.

Reggelre már egészen helyre jött Nyiri. A sebe is hegedni kezdett s a méregorvos biztosította, hogy néhány nap múlva teljesen begyógyul, ami valóban meg is történt. A harmadik napon a méregorvos figyelmeztette a menekülőket, hogy jó lesz, ha tovább állanak, mert a vatúák a környéken kószálnak s bizonyára őket keresik. Ha itt ütnek rajtuk, nem segíthet, mert maga is rossz viszonyban van velük.

A dolog eléggé világos volt s így nem maradt más hátra, mint útnak indulni. Előbb azonban gazdagon megajándékozták a tudós orvost. Lelkiismeretesen kiforgatták a zsebeiket s ami onnan napfényre került: dohány, üveggyöngy, pipa, kabátgombok, fanyelű bicska, két kis pléhdoboz stb. az mind a doktor úré lett. S amidőn azt látta Nyiri, hogy a jeles férfiúnak még egyébre is fáj a foga, derekáról készségesen lekapcsolta hosszú nyelvű baltáját, egyetlen megmaradt fegyverüket s fájó szívvel bár, de azt is oda adta neki.

A doktor úr szája a boldogságtól legott egy rőfnyire kiszélesedett s két gombot lovagiasan vissza akart adni, amibe azonban Nyiri nem egyezett bele.

Ez a bőkezűség annyira meghatotta a méregorvost, hogy hálából apróra leírta nekik az utat, amelyen a Kilimandzsáró gerinczére feljuthatnak s azt is megmagyarázta, hogy onnan merrefelé ereszkedjenek alá a Lumi völgyébe.

Másnap már hajnalhasadás előtt, mikor még vastag homály ülte meg a rengeteget, útnak indult a két jó barát s a sűrű bokrok között bujkálva kedélyesen beszélgettek a méregorvos csodás tudományáról, melyet az európaiak semmiképen sem tudnak eltanulni, mivel mindegyik sírba viszi a titkát.

- Már gyermekkoruk óta bizonyos növényeket esznek, - magyarázá Ozof, - s így aztán rajtuk nem fog a méreg. Mesterségük egyéb csinyját-binyját én sem ismerem. Ezek az első tekintetre megmondják, hogy növényi méreggel van-e valaki megmérgezve, vagy pedig állatival. Mikor téged megvizsgált is, mindjárt kijelentette, hogy a nyíl kigyóméreggel volt bekenve.

- Hát az mi a kezében? - vágott közbe nagyhirtelen Nyiri.

- A baltánk, - felelé csendesén nevetve Ozof. - Egyszerűen visszaoptam a vén zsugorítól. Mért volt olyan lelketlen, hogy egyetlen védő fegyverünket is elharácsolta tőlünk.

- Na, ezt rosszul tetted, - korholá Nyiri Ozofot. - Most majd boszúból utánunk igazitja a vatúákat.

- Ez a balta itt az őserdőben tiszszeresen fölér azzal a veszedelemmel, amely bennünket a vatúák részéről fenyeget.

- Lehet, hogy igazad van, de azért pompás tolvaj vagy, - tette hozzá mosolyogva Nyiri.⁴

Aztán jót nevettek az egész dolgon s vígan haladtak tovább az úttalan rengetegben.

---

⁴ A legbecsületesebb néger is lop, ha szerét ejtheti.

NEGYESEDIK FEJEZET.

Amikor az óriáskigyó felcsap életmentőnek.

Három napi keserves bolyongás után vad hegyszakadékhöz értek, a melynek alján bővizű patak csörgedezett, oldalait pedig lombosfákkal vegyest sudar fenyők borították.

- Jó helyt járunk, - szólalt meg Nyiri jobbájával végig simitván izzadságban gyöngyöző homlokát. - A méregorvos leírása pontosan ráillik erre a szakadékra. Itt kell felmennünk. Most azonban pár napi pihenőt tartunk, hogy a hegyiútra szükséges dolgokkal, amennyire lehetséges, elláthassuk magunkat.

- Ideje is, hogy rendbe jöjjünk, - felelé Ozof mosolyogva - mert én már egészen elfeledtem az evés mesterségét.

Zöld ágakból hamarosan sátrat ütöttek össze s hozzá láttak a vadászathoz, ami ugyan nehéz munkának ígérkezett, mivel a baltán kívül egyéb fegyverük nem volt. Azonban Ozof bámulatos ügyessége minden hiányt pótolta. Egy-kettőre kitűnő íjjal rögtönzött s a tűzön megkeményített nyilvesszők olyan jól működtek, hogy kevés idő múlva egész sereg erdei madár, kisebb majmok s három varacskosdisznó gazdagította a zöldleveles kunyhó éleltárát. A jobb falatokat aztán a napon megszáritották, a majombőrökkel pedig kifoltolták összeégett ruháikat s tarisznyákat készítettek az elemózsia számára. Még maniokot is találtak a hegy lábánál elhúzódó tisztáson, amely növénynek Amerika a tulajdonképeni hazája, de Afrikában is termelik. Ugy látszik, azon a helyen valamikor lakhattak s így került oda a becses növény, melynek burgonyára emlékeztető gumóiból, miután tűzön megpirították, kellemes ízű pogácsákat süített Ozof.

A szorgos munkálkodás közepette gyorsan telt az idő s egészen megfélekeztek a vatuákról, akiket pedig a méregorvos bosszúból bizonyosan nyomukba igazított. A veszedelem valóban sokkal közelebb volt, mintsem gondolhatták volna, s mivel nem számítottak rá, annál borzasztóbb volt a hatása.

Meleg délután volt. Eredményes vadászat után csendesen hazafelé ballagtak. Nyiri a mellette elrohanó patak vizét kémelve, vagy húsz lépésnyire elmaradt társától s épen vissza akarta azt hívni, hogy a kövek között ugrándozó halakra figyelmeztesse, midőn velőtrázó sikoltás nyilalt végig a sziklavölgyön s ezt követőleg szaggatott ordítás visszhangzott az erdőszélben, mintha valakit vasmarokkal fojtogattak volna.

A veszélyre még csak nem is gondoló Nyiri megrettenve rohant Ozof után s mikor oda ért, a szörnyű látványtól, mely szemei elé tárult, csaknem megfagyott ereiben a vér.

A derék Ozof vérbeborulva feküdt egy szikladarab hátán, nyakát egészen átfurta az ellenség nyila.

- Ozof, Ozof! - kiáltott fájdalmas hangon Nyiri és szeretetteljesen nyújtá karját jó barátja felé.

- Végem van, - susogá elhaló hangon Ozof - rajtam már nem lehet segíteni, menekülj, amerre tudsz.

Ez utolsó szavakat már alig lehetett érteni. Még egyszer lassan, nagy erőfeszítéssel felnyitotta a szemeit, mintha végső búcsút akarna venni kedves urától, s aztán gyorsan lehunyta - örökre.

Nyiri néma borzadályllyal állt kimúlt barátja mellett. Napbarnította arcán patakzott a könny, széles melle hullámként dagadozott a fájdalomtól s szíve oly erősen lüktetett, mintha kitörni készülne a segíteni nem tudó, tehetetlen testből. A szaggatott ordítást az erdőszélben tompa

hörgés váltotta fel, majd az is elhalt s csak a szüntelen röpködő papagály-had csacska lármája s a patak egyenhangú mormogása jelezték a nagy természet életét.

Hosszú idő telt bele, míg Nyiri magához tért. Eszébe jutott végre, hogy az, aki Ozofot megölte, vele is hasonlót cselekedhetik. Az életöszton feltámadt benne s óvatosan a rengeteg széle felé közeledett, ahol meg is találta a történetek magyarázatát.

Az üldöző vatuák közül az egyik épen akkor bukkant ki az erdőből, mikor ők hazafelé ballagtak. De a jól irányzott nyillövés után a gazficzkó maga sem sokáig örülhetett becses életének, mert a következő pillanatban a szomszédos fáról hatalmas óriáskigyó csapott le rá, melynek aczélgűrűiből nem tudott többé menekülni.

Nyiri nem zavarta meg a lakmározó kigyót, hiszen az tulajdonképen az ő életét mentette meg, hanem visszasietett Ozofhoz. Baltájával hamarosan sirt vágott a patak köves partján s abba belehelyezve szerencsétlenül járt barátját, zokogva behantolta. S miután a sír fölé sziklát hengerített, gyorsan eltávozott a gyászos helyről, ahol az üldöző vatuák minden pillanatban rajta üthettek.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A furcsa öregúr.

Egy félóra sem telt belé, hogy Nyiri elhagyta régi tanyájukat, már ott termettek a vatauk és a völgyet betöltő szilaj üvöltésük figyelmeztette a menekülőt a közeli veszedelemre. Azonnal átlátta, hogy a patak mentén fölfelé haladni nem tanácsos többé. Bátran neki vágott hát a meredek sziklafalnak s fücsomóból-fücsomóba kapaszkodva nemsokára szerencsésen feljutott a sziklázat gerinczére, melyet gyöpös pázsitokkal váltakozva lombos fák borítottak.

- Azt hiszem, - mormogta Nyiri nagyokat lihegve, - hogy itt még ember sohasem járt.

Kevés pihenés után újra megindult s gyorsan hágott fel egyik terrasról a másikra. Végre valóságos sziklaerdőbe jutott, amely meredeken támaszkodott a völgy oldalára s a szédítő mélység fenekén fehér czérnaszálként kanyargott a patak. Ha mégúgy sietett is szegény Nyiri, itt-ott meg nem állhatta, hogy el ne báméskodjék a természet fönséges alkotásán. Egyszer remek gránitoszlopok között vitte el az útja, máskor kristályos palán s vulkános jellegű láván haladt előre. Jobbján, mint az orgona sípjai, bazalttornyok sorakoztak, míg balfelől megcsorbult trachytbástyák meredtek az égfelé, szemben pedig óriási homokkő tuskók heverésztek, amelyek sajátságos emberi s állati formákat mutattak.

A nap már rég elhúnyt a zöld erdő tengerében, amikor Nyiri kivergődött a sziklák tömkelegéből. A hold szelid fénynyel vont be a hegyormokat s a menekülő elmerengve szemlélte a búbajos képet. Majd éji szállás után nézett, hol biztos pihenőre hajthatná fejét.

Nemsokára csinos barlangocsára akadt, melynél alkalmasabb helyet nem is kívánhatott volna. Tarisznyáját legott a földre dobta s maga is letelepedett a barlangocska szájánál. A kemény út erősen megviselte a különben erős embert. A fáradságtól minden tagjában remegett s az izzadságtól átnedvesedett ruhái a hús esti levegőben hidegen tapadtak testéhez. Bágyadtan tekintett le a völgy borongó mélyébe, melynek sötét fenekén a vatuák őrtüzeit vélte felcsillanni. Bármennyire erőlködött is, szemei lassankint lezárultak s félálomban össze-össze-reezenve, szakadozott hangon panaszkodott a halványképű holdvilágnak.

- Remete vagyok, elhagyott remete, a Kilimandzsáró remetéje...

A bágyadság később egészen elnyomta Nyirit s a barlangocska szájában a puha pázsiton végig nyúlva, mint a juhász bunda, úgy aludt. A csendes éj perczei gyorsan múltak egymásután. Egyszer ugyan tompa sikoltás és elhaló kiabálás verte föl a völgy nyugalmat, de az csak pillanatnyira zavarta meg Nyiri édes álmát.

Reggelfelé járhatott már az idő, midőn a szundikáló Nyiri füleit nyöszörgő hangok ütötték meg. Gyorsan felült és lélekzetét is visszafojtva figyelt a különös neszre, mely a barlangtól jóval feljebb, a hegygerincznek a völgybe huzódó cserjéséből hangzott.

Egyszerre csak rémülve vette észre, hogy a bokrok közül szürke, nagykendőbe burkolt alak lép ki s mellette valami kutyaféle állat kullog. A rejtélyes idegen düllöngve s bizonytalan léptekkel közeledett a barlang felé. Gyakran megállott s ilyenkor sohajtásszerű nyögést hallatott, mire hű kísézője szeretetteljesen símolt hozzá.

Nyiri, mintha lábai a bámulattól s félelemtől vegyesen gyökeret vertek volna, mozdulatlanul lapúlt a sziklafalhoz s tehetetlenül várta a történetedőket. A furcsa jövevény már csak húsz lépésnyire volt tőle. Amennyire a homály láttatni engedé, töpörödött öregnek nézett ki. Jobbjában puskát tartott, amelyre bot gyanánt támaszkodott, baljával pedig a földigérő nagykendőt fogta össze. Sötét arcának vonásait nem lehetett kivenni, de mélyen fekvő szemei annál

ijesztőbben csillogtak. Mikor már egészen közel ért a barlanghoz, megdöbbenve tapasztalta Nyiri, hogy a nagykendő az ő podgyászuksból való, amelyet a tanácsház égésekor a vatuák falujában hagytak.

Az idegen egyenesen a barlang szájának tartott, de oly roskatagon s lassan lépkedett, mintha jártányi ereje sem volna.

- Állj! ki vagy? - akarta kiáltani Nyiri, de torkán elfúlt a hang s hosszúnyelű baltája, melyet maga elé tartott, csaknem az idegen orrát érte.

A furcsa öregúr csendesen visszahőkölt, aztán balját lassan a balta felé nyújtotta, de a következő pillanatban, mintha villámcsapás érte volna, élettelenül rogyott össze. Erre a mellette lévő állat fájdalmas jajgatásban tört ki s hosszú karjaival szorosan magához ölelte az élettelen testet.

A különös jelenet még inkább elkábította Nyirit, azt hitte, hogy álmodik s csak a felkelő nap sugarai térítették észre és fejtették meg előtte a rejtélyes talányt.

A furcsa öregúr egy fehérarcú csimpánz volt, hű kísérője pedig a fia. Mellén széles seb tátongott. Nyiri visszaemlékezve az éjjeli zajra, csakhamar tisztában volt az egész dologgal.

A szerencsétlen csimpánz valamelyik vatuával került összeütközésbe, akit ugyan levert, mert a fegyvert s a kendőt elvette tőle, de a küzdelemben maga is súlyos sebet kapott. A nagykendőt aztán majomösztönénél fogva magára borította. Fájdalmában sokáig céltalanul bolyonghatott szegény állat, míg végre a völgy oldalán felkapaszkodva épen Nyiri barlangjához jutott. Itt azonban már egészen elfogyott az életereje s mint tudjuk, halva rogyott össze.

Nyiri fölötté megörvendett a nagykendőnek, de viszont a puskának semmi hasznát sem vehette, mert a kakasa le volt törve s a töltények is hiányzottak. Legnagyobb kincsének azonban a fiatal csimpánzt tartotta, amely anyja elvesztése után hűségesen hozzászegődött. A kedves és ügyes állatot el is keresztelte nyomban „Karcsi”-nak.

Karcsi valóban pompás ficzkó volt. A természettudósok sem hiába tartják a csimpánzt az emberhez legközelebb álló állatnak, de Karcsinak volt is annyi esze, mint egy vad négernek.

Amikor kétlábra állott, az egy métert jóval meghaladta. Kezei térdén alól értek; fülei nagyocskák, világosbarna szemei értelmesek, orrlikai keskenyek, ajkai kidomborodók voltak s arcza sárgásan hússzínű. Testét símaszálú, fekete szőrözet fedte, mely a fején volt a leghosszabb s a legdúsabb és homlokán olyan választékosan omlott kétfelé, mintha egyenesen a borbélyműhelyből toppant volna ki.

HATODIK FEJEZET.

A Kilimandzsáró tetején.

Már a második hetet barangolta Nyiri a hegység tömkelegében s a Kilimandzsáró csúcsa még mindig szörnyű magasságból tekintetett le rája. A vatúák is folyton nyomában voltak s néha annyira megközelítették, hogy csak vakmerő mászásai mentették ki a veszedelemből. Karcsinak a segítségével a legmeredekebb sziklafalon is könnyedén felkúszott. Ez a derék és okos állat volt Nyirinek minden vigasza s reménye, aki gazdáját ezerféle bohósággal igyekezett felvidítani. Ha sikerült Nyirit megnevettetnie, úgy ő maga is kedélyes mosolyra fitorította a száját s meglegedetten mormogott. Rossz indulatot sohasem tanusított, de mérgesen sikoltott és haragosan a földhöz verte magát, ha valami nem tetszett neki. A legcsekélyebb ajándékot is örömmel fogadta. A hízelkedést fölötte jó néven vette, a figyelmes becézgetést még épen megkivánta. Valósággal úgy viselkedett, mint egy elkényeztetett gyermek. Mindent utánzott, de értelmesen. Amit Nyiri mondott neki, tisztára megértette, mert gazdája parancsait híven és pontosan teljesítette. Ravasz, kíváncsi, sőt egyenesen tudnivágyó volt. A fákon embermódjára mászott s nyaktörő torna mutatványaival nem egyszer kétségbe ejtette aggódó gazdáját. Ha szabad helyen haladtak át, rendesen karonfogva ment Nyirivel. Tojással s gyümölcscsel bőven ellátta az asztalt. Szóval Karcsi úrfi minden tekintetben ügyes ficzko volt.

- Na Karcsi, - szólt egy délután Nyiri fületövét erősen megvakarva, - ha ezen a sziklaháton felkapaszkodunk, úgy bizonyosan a csúchoz vezető hómezőkre jutunk.

Karcsi értelmesen nézegette a meredek oldalt s mindjárt neki is fogott a munkának.

Könnyed fürgeséggel ugrált szikláról-sziklára s a keskeny párkányokon kézenfogva vezette Nyirit. Néhol annyi hely is alig volt, hogy a lábukat egymás mellé helyezték. Ilyenkor Karcsi a kiálló sziklagöbökbe kapaszkodva vonszolta maga után gazdáját, akinek a veszedelmes uton minden haja szála égnek meredt.

Vagy száz méternyi magasságban lehettek már, midőn a sziklafal aljából felharsanó harczi üvöltés jelentette, hogy a vatúák is megérkeztek.

A rablók néhány perczig bámúlva nézték a merész hegymászókat, majd öten-hatan utánuk indultak. A többiek azonban jobbnak látták vesztég maradni s csendes nyugalomban várták a történendőket.

A vállalkozó szellemű vatúák gyorsan haladtak felfelé s hogy egyik társuk már az út kezdetén lezuhant, az a többiek bátorságát csak fokozta.

Nyiri a nagy erőfeszítés következtében lankadni kezdett s mindinkább sűrűbben tartott pihenőt. Az ellenség veszedelmesen megközelítette őket.

- Követ nekik Karcsi! - kiáltotta harsányan Nyiri, midőn a vatúák már nyílaikat is használni kezdték s a következő perczben valóságos sziklazápor özönlött az ellenségre.

A dübörögve lezuhanó sziklák zajától százszorososan viszhangzottak a szűk vizmosások s a hatalmas kődarabok palacsintává lapítva sodorták magukkal a vérszomjas ellenséget. Karcsi boszúálló angyalként munkálkodott. Édes anyja gyilkosaira egyik gránittuskót a másik után hengergette le.

A győzelem teljes volt. Utjuk további részét háborítatlanul tették meg. Szerencsésen elérték a Kilimandzsáró hómezőit s harmadnapra már a hegység legkiemelkedőbb csúcsán, a csaknem 6000 méter magas „Kibo”-n állottak.

Fölséges panoráma tárult Nyiri szemei elé. Az óriási hegytömeget köröskörül hullámos dombvidékek és sík rónák övezték. Déli tövében a termékeny és paradicsomszépességű Dsagga terület el, a massai négerek egyik törzsének a hazája, amelyet a Viktoria tó felé a Meru-sziget-hegység zárt be. Itt ered a nagy Pangani folyó is, a mely széles szalagként fut az Indiai oczeán felé. Ezen az óriási területen az angolok és a németek osztozkodtak meg. A Kilimandzsárótól délre eső vidék német gyarmatbirtok, az északi rész pedig angol.

Nyiri, miután a vidék szemléletével betelt, magát a csúcsot vette vizsgálat alá, amely réges-régen tűzokádó vulkán volt. A Kráter szélességét két kilométerre, mélységét pedig vagy 200 méterre becsülte. Elmerengve nézte a rettenetes torkot, melyen át a földgyomrából hajdan tüzes láva tört ki, most pedig fenekén jeges képződött. Különböző vagy ezer méterre lefelé az egész hegységet hó és jégmező takarta, telve mély szakadékokkal és cikkczzakkosan futó vizmosásokkal.

- Milyen hatalmas az Isten az ő alkotásában, - kiáltott fel mély megindulással Nyiri. - Itt minden hó és jég, örökösen zord tél, ott lent pedig pálmaerdők díszlegnek s a rekkenő hőségben mezítelen jár a néger.

Karcsi a hőség hallatára, mintha megértette volna a szó jelentését, még az orrát is behúzta a nagykendőbe és fájdalmas sikongással adta gazdája tudtára, hogy erősen elvágycsozik e kietlen tájról.

Hiányos ruhájában maga Nyiri is ugyancsak érezte a hideget, amiért nem is késlekedett sokáig, hanem gyorsan a nyakába kapta a hideg miatt tehetetlen állatot és szaporán elsietett keletfelé. Minél előbb a Kilimandzsáró másik csúcsának, az 5116 m. magas Mavensinek a tövébe akart érní, hogy onnan aztán a Lumi völgyébe ereszkedjék le.

HETEDIK FEJEZET.

A kellemes csalódás.

Amikor a hosszú út után megérkeztek Nyiriék a Mavensi tövébe, mindketten halálra voltak fáradva. A rianásos jégmezőn szegény Nyirinek nemcsak ezer veszélyt kellett leküzdenie, hanem még Karcsi urfit is többnyire a nyakában czipelte, vagy pedig kézenfogva versenyt futott vele, hogy kimelegitse a folyton didergő állatot. Itt végre nem volt hó s Karcsi savanyu ábrázata is kiderült. Eleintén mint valami beteg Kakadu, kényeskedve ödöngött jobbra-balra, nemsokára azonban újra hozzáfogott a komédiáskodáshoz, gazdájának nem kis örömére.

Nyiri sokáig nem tudta elhatározni, hogy merrefelé induljanak. Végre is a véletlenre bízta sorsukat. A Mavensi oldalából mély horpadás húzódott le a hegykúpok és gerinczek tömkelegébe s a horpadás fenekét jégár fedte, mely az örökhó hazájából észrevehetetlen lassúsággal csúszott alá. Ennek a horpadásnak a mentén indultak meg Nyiriék.

A választott irányt nem is volt okuk megbánni, mert a vidék hovatovább szépült és a selymes havasi mezőkön megjelentek az első fenyőfák is.

A boldog meglegedés azonban nem sokáig tartott, mert a horpadás egyik kanyarulatánál rémülve vette észre Nyiri, hogy a szomszédos hegyoldalról a vatuák rohannak feléjük.

- Ezek a gazficzkók újból ránk akadtak, - tört ki dühösen Nyiri - s ha szárnyaink nem nőnek, alig menekülhetünk meg a körmeik közül.

Néhány pillanatig tanácstalanul állott az agyonüldözött ember, de aztán hirtelen a homlokára ütött, mint akinek pompás ötlete támadt, s a mellette heverő fenyőszálat, melyet a vihar döntött ki, baltájával gyorsan tisztogatni kezdte alsó ágaitól. Majd Karcsival megragadták a nem túl hosszú törzset, s behengerítették a horpadásba a jégár hátára. Aztán kényelmesen elhelyezkedtek a megmaradt ágak között s a lejtős uton vakmerően nekieresztették a kezdetleges szánkát. Mikorra a vatuák a horpadáshoz értek, a nyilsebesen rohanó fenyőszál már alig-alig látszott.

A szívós ellenség tehát ismét hoppon maradt s éktelen dühükben majdnem egymást falták fel.

Nyiriék pedig villámként rohantak lefelé. Rövid idő alatt rengeteg útat tettek meg.

A fenyő egyszerre csak lassudni kezdett, a jégár apránként elfogyott, a horpadás zölderdős völgygyé szélesedett ki s a szánka bővizű patak medrében úszott lefelé.

- Oh, ha ez a víz a Lumi vize volna! - sóhajtá Nyiri fohászszerűleg.

- Oh, oh! - makogá rá keserűen Karcsi, akinek a hideg lábfürdő sehogyan sem tetszett.

El is hagyták hamarosan a fenyőt, amely a patakban a sziklatuskók miatt igen nehézkesen haladt előre s gyalogosan mentek tovább.

Nyiri már azt hitte, hogy a vatuáktól végképen megszabadultak, s így aztán annál nagyobb volt a meglepetése, midőn harmadnapon épen az ebéd ideje alatt, egész sereg feketét látott pihenőhelyük felé rohanni.

Mint a megriasztott szarvasok, úgy ugráltak fel a jó barátok s futva szaladtak az erdő sűrűjébe, mikor hátulról egyszerre csak megszólal a gróf öblös hangja:

- Nyiri, Nyiri! Mi vagyunk, állj, hová a manóba futsz!?

A viszontlátás öröme oly nagy volt, hogy igazán nem tudnám leírni.

- Tehát mégis a Lumi vize ez a patak! - szólt könnyezve Nyiri s melegen viaszorította a gróf kezét.

- Persze hogy az, - felelé barátságosan a gróf. - Meguntunk már várni s néhányan elébed jöttünk.

- Ah, ah! - kiáltott közbe vigyorgó arczczal Karcsi s erősen parolázott a négekkel, sorra kikutatva valamennyinek a zsebét.

Aztán együttesen megindultak a Lumi torkolatánál tanyázó karavánhoz, hogy onnan tovább menjenek a Keniához, Afrika másik hegyóriásához. Nyiri természetesen rendre elbeszélte mindent a grófnak, aki nem tudott hová lenni bámulatában s gazdagon megajándékozta a bátor matrózt.

Nyiri csak másfél esztendő múlva került vissza szülőföldjére, Kolozsvárra, ahol majmával együtt sokáig a város nevezetességei közé tartozott. Karcsi úr szerette is a népszerűséget. Minden délután kikönyökölt az ablakba, vörös sapkáját félre csapta s nagy hidegvérrel eregette öblös csibukjából a bodor füstöket. Olykor egy-egy falusi ember tiszteletteljesen köszöntötte az öreg tekintetes urat, aki rendesen leereszkedőleg fogadta a jámbor atyafiak üdvözlését.

(Vége.)

A kis aranycsengő

**Irta:
Lupi bácsi**

A kis aranycsengő.

Régesrégen, amikor a hegyek még csak olyanok voltak mint az öklöm, az óperenciás tenger túlsó partján élt egy öreg király. Olyan öreg volt már, hogy a hamut is mamunak mondta és ebédkor épen tizenkét pápaszemet tett fel, hogy meglássa a kanalat. Hosszú haja színezüstből való volt és minden szál végén egy kis aranycsengetyű lógott. Ha rá fújt a szél, akkor gyönyörű szép nótákat csengtek-bongtak a piczi harangocskák. És ilyenkor az egész ország népe, kicsinye-nagyja tánczra perdült, sőt még az állatok is összeölelköztek, a farkas a báránnyal, tyúk a rókával és úgy járták a csárdást.

Egyszer aztán mély gyászba borult a hatalmas ország. Az emberek jajveszékelve feküdtek le, jajveszékelve keltek fel és mindenki tormát kötött az orra alá, hogy annál jobban tudjon könnyezni. Az ezerablakos királyi palotát fekete posztóval húzták be. A király katonái egész nap egyebet sem tettek, minthogy az ország minden állatját összefogdosták és fényes feketére kisubiczolták valamennyit. A szomszéd népek el is nevezték az országot Feketeországnak.

A szörnyűséges szerencsétlenségnek és mélységes gyásznak pedig az volt az oka, hogy egy éjjelen az öreg király hajából kilopták a legkisebb csengetyűt. Ettől a pillanattól fogva búskomorrá lett a király, nem evett semmit, mert annyira sírt-rítt, hogyha huszonnégy pápaszemet is tett fel, akkor sem látta meg a kanalat. Az ország valamennyi tudósát a királyi udvarba parancsolták, hogy a csengetyű eltűnésének a titkát kifürkésszék. Össze is gyűltek a tudósok. Közöttük némelyik olyan öreg volt már, hogy a sok üléstől térdig elkoptak a lábai. De a dolognak nem tudtak a végére járni, pedig minden könyvet végig betűztek. A király igen nagy haragra gyulladt a tudósok tudatlanságán. Bezáratta őket egy szűk csirkeketreczbe és megparancsolta, hogy mindaddig, a míg a kis csengő meg nem kerül, napjában csak egy-egy aszaltszilvát adjanak nekik enni. Le is soványodtak a szegény tudósok annyira, hogy csak az orruk maradt meg és az orrukon a rézfogantyus ókulárium.

Az öreg király végre is kidoboltatta az egész országban, hogy egyetlen leánya kezével felebirodalmát adja annak, aki a kis csengetyűt megkeríti. Hej, de jöttek is ám a világ mind a négy sarkából a szerencsekeresők: királyfiak, hercegek, vasba öltözött lovagok, szegények és gazdagok egyaránt, mert a királykisasszony szépséges teremtés volt. Arany volt a haja, gyémánt a szeme, rubint a szájacskája, tele gyöngygyel a ruhája és ezüstpatkós a csizmácskája.

Hiába volt azonban minden fáradozásuk, a kis csengő csak nem akart semmikép sem előkerülni.

Élt Feketeországban egy árva pásztorgyerek. Karikás Karcsinak hívták, volt neki három kecskéje és azokat legeltette virágos mezőben csacsogó vízű patak partján. Furulyázott, nótázott és nem sokat törődött a világ bajával. Hát a mint furulyázott, nótázott, egyszerre eléje toppant egy öreg ember. Iszonytatóan öreg volt. A szakállát egy félmérföldre húzta maga után, a szemöldöke pedig egy negyedmérföldre nyúlt előre. Csak az egyik lába volt legalább is ötven esztendő.

- Jó napot fiam, - köszönté tisztességtudóan Karikás Karcsit.

- Adj' Isten öregapám, - felelé a pásztorgyerek.

- Nem vinnél át engem ezen a patakon?

- Én bizony szívesen átviszem. Hát csak üljön fel a nyakamba.

Az öreg bácsi nem is kérette sokáig magát, hanem gyorsan felkuporodott Karikás Karcsi nyakába, az pedig egy-kettőre átlábalta vele a vizet.

- Na fiam, - szólt az öreg, a mikor a tulsó parton voltak, - jó tett helyébe jót várj. Kivánj valamit, minden kívánságod teljesítem, mert én Tündérország királya vagyok.

- Nem tudom, hogy mit kívánjak édes öregapám, hiszen ezt a csekély szolgálatot bárki szívesen megtette volna neked, - válaszolá szerényen Karikás Karcsi.

- Ezt bizony ne hidd, fiam. Épen háromszázharminczhárom embert kértem fel, hogy vigyen át a vizen és mindannyian azt kérdezték, hogy mit fizetek, mert ők nem bolondok másnak ingyen szolgálni. De téged most meg is jutalmazlak édes fiam. Eredj fel a királyi palotába, bújj be az öreg király ágya alá és ott megtalálod az aranycsengőt.

Karikás Karcsi nagy hamarosan lekapta fejről bárányszőr sapkáját, hogy megköszönje a jótanácsot, de akkorra már úgy eltűnt az öreg ember, mintha a föld nyelte volna el. Karikás Karcsi pedig azonnal útnak indult a királyi udvarba. Harmadnapra szerencsésen oda is érkezett.

- Felséges királyom, - kezdte bátor hangon, - egy életem egy halálom, de én fogadom, hogy a csengőt megtalálom.

Az öreg király előbb felrakta minden pápaszemét, végignézte a szép szál legényt s aztán szomorúan mondá:

- Ha szavadnak állsz édes fiam, úgy leányommal feleországom a tied lesz. De ha csak hetvenkedésből jöttél ide s a kis aranycsengőt nem kerited elő, akkor vége az életednek.

Karikás Karcsi nem is válaszolt semmit az öreg király beszédére, hanem beszaladt a hálószobába, bebújt az ágy alá s a másik pillanatban már hozta a csengőt.

Nohát támadt is erre a királyi udvarban és az egész országban olyan vigasság, a milyennek még nem volt párja a világon. Karikás Karcsi a szépséges királykisasszonnyal azonnal megtartotta az esküvőjét és a lakodalomba hét ország népét hívták meg vendégül. Olyan sokan voltak, hogy tányért az óperenciás tenger tulsó partjáról kellett kölcsön kérni. A kiéhezett tudósokat is kieresztették a ketreczből, akik aztán úgy tele ették magukat, hogy a lakzi végén fejenkint három mázsára meghiztak és csak talicskán tudták őket hazaszállítani. Az öreg király örömeiben holtá napjáig rázta a fejét, a kis aranycsengők folyton csillingeltek, az egész ország pedig éjjel-nappal tánczolt. Mindenki piros ruhába öltözött. A király parancsára a katonák ismét összefogdostak minden állatot és most valamennyit piros színűre festették be. A szomszéd népek el is nevezték az országot Pirosországnak.

Nemsokára ezután meghalt az öregkirály és az egész országot Karikás Karcsi örökölte, aki a szépséges királykisasszonnyal még most is boldogan uralkodik.

Ha talán akadna valaki közöttetek, aki ezt nem hiszi, az üljön fel a hiszem farkára és lovagoljon el személyesen Pirosországba. Karikás Karcsi bizonyosan szívesen fogadja, sőt a lakodalmi ebéd maradékából még meg is traktálja.